

S y n e m å n n e s u t l å t a n d e

angående

Ljungbyåns torrläggningsföretag år 1933, avseende uppgrävning av Ljungbyån mellan Blomkulla kvarn och Kristvallavägen för torrläggning av mark inom Blomkulla, Gångsmad, Gummemåla, Kvarnagården, Råhs och Råddemåla i Madesjö socken av Kalmar län, avgivet vid syn enligt vattenlagen åren 1921 - 1933.

Företagets ändamål och omfattning.

Länsstyrelsen i Kalmar län har den 24 november 1919 förordnat dåvarande lantbruksingenjören i Kalmar län C.J.Kling att handlägga förrättningen, bil.1 till protokollet.

Sedan av Kling år 1920 verkställets dels undersökning av i företaget ingående avlopp, innefattande sektionering, jordartsbestämning och avvägning jämte uppritning av profil- och sektionsritningar samt dels uppmätning och ytavvägning av den i företaget ingående marken, har förordnandet ett handlägga förrättningen den 25 juli 1921 av Länsstyrelsen transporterats på undertecknad lantbruksingenjör.

Vid sammanträde i ärendet den 31 oktober 1921 hava enligt § 3 i protokollet sökandens till förrättningen påyrkat uppgrävning av Ljungbyån från Blomkulla kvarn, som borde utrivas.

till Råsbäckens inlopp, d.v.s. sträckan A-B-C på hithörande plan- och profilritningar, samt omgivande marks torrläggning till 1,20 m. djup.

Enligt förening, bil.7 till protokollet, hava Henrik Johansson, ägare till Råddemåla 1², litt.O, och Alfred Karlsson, ägare till Råddemåla 1⁴, litt.P, förenat sig med sökandena och påyrkat uppgrävning av Råsbäcken, sträckan C-D, och bidiket, sträckan D-F, i och för torrläggning av den nämnda fastigheter tillhöriga i företaget ingående marken till 1,20 m. djup.

Dessutom har av synemännen verkställt beräkning angående uppgrävning av sträckan D-E av Råsbäcken, vars utförande ansetts erforderlig för vinnande av fullständig torrläggning av den i företaget ingående marken.

Företaget, vars läge på marken 7 - 10 km. norr om Nybro framgår av bifogade översiktskarta, där den vattenskadade marken betecknats med röd färgläggning, har sålunda från början avsetts att komma till utförande genom uppgrävning av följande avlopp enligt med rätt utförda beteckningar på hithörande ritningar: (Fullständig torrläggning)

1. Ljungbyån, sträckan A-B-C,	med en längd av	3,380 m.
2. Råsbäcken, " C-D-E,	" " " "	630 "
3. Bidiket, " D-F,	" " " "	<u>517 "</u>

Summa 4,527 m.

Sedan preliminära beräkningar givit vid handen, att fullständig torrläggning av marken enligt ovanstående med åtföljande utrivning av Blomkulla kvarn ej lagligen kan utföras, har detta förhållande meddelats nuvarande ägaren av sökanden Emrik Franzéns fastighet, Kvarnagården ¹, litt.I, C.A.Eriksson, i och för ett eventuellt inställande av förrättningen på ett tidigt stadium. Till svar på denna förrättningsmännens framställning har Eriksson i brev den 5/8 1930, bil.8 till protokollet, meddelat, att han ej önskade återkalla förrättningen, utan påyrkade företagets utförande på fördelaktigaste sätt. På grund av detta Erikssons yrkande, och då synemannen ansett, att det enda sätt, på vilket företaget kunde lagligen utföras, vore att med utgående från dämningshöjden vid Blomkulla kvarn verkställa erforderlig breddning och fördjupning av ån ovanför kvarnen, har förslag härtill upprättats.

Redan den 17 december 1929 hava de delägare, som enligt bil.7 till protokollet förenat sig med sökandena, i brev till förrättningsmannen, bil.9 till protokollet, meddelat, att de ej längre önskade kvarstå som sökande till företaget. Med anledning härav, och då den beräknade kostnaden för företaget överstiger den uppskattade båtnaden, bestämma synemannen med stöd av vattenlagen kap.10 § 48, att Alfred Karlsson för Råddemåla ⁴, litt.P, och

Henrik Johansson för Råddemåla, litt.O, ej längre skola anses som sökande till företaget.

De enligt bestämmelserna i vattenlagen kap.10 §§ 23 och 81 i företaget kvarstående sökandena äro sålunda C.A.Eriksson, nuvarande ägare av sökanden Emrik Franzéns fastighet Kvarnagården 1¹, litt.I, och K.R.Gustavsson, nuvarande ägare av sökanden Emil Anderssons fastighet Gangsmad Stora 1², litt.E.

Då företaget lagligen ej kan utsträckas utöver vad som erfordras för torrläggning av sökandenas mark, bestämma synemännen, att företaget endast skall omfatta uppgrävning av Ljungbyån, sträckan A-B med gröna beteckningar på ritningarna och en längd av 3,164 m.

Företaget ingår i Ljungbyåns nederbördsområde N:o 77.

Laga hinder.

För utförande av företaget med fullständig torrläggning av marken (röd beteckning) har kostnaden enligt kostnadsförslaget, bil.O, beräknats till 90,900:- kr. varvid ej medräknats det vattenkraften vid Blomkulla kvern enligt bil.10 till protokollet åsatta värdet 2,500:- kr.

Den genom företagets utförande uppkommande båtnaden har av synemännen enligt ägobeskrivningen och värderingslängden, bil.A, uppskattats till 45,276:60 kr.

På grund av förestående förhållande mellan båtnad och kostnad, och då fråga är om utrivning av vattenverk, möter mot företags utförande på nu angivet sätt laga hinder enligt bestämmelserna i vattenlagen kap. 7 § 38.

Däremot anse sysselmännen laga hinder ej kunna möta mot företags utförande enligt gröna beteckningar på ritningarna och utan vidtagande av någon ändring vid Blomkulla kvarn och med delar av högvattenmängden fortfarande avrinnande genom den i § 5 av protokollet omnämnda Kälbäcken.

Fall, vattenmängd och dimensioner m.m.

Av profilritningarna, jämförda med plankartan, på vilken senare markens höjdläge över avvägningens nollplan finnes utsatt med blå siffror, synas lutningsförhållanden m.m.

Av profilritningarna framgår även det bottenfall, som föreslagits på olika avloppssträckor, i det att bottenlinjens höjdläge över avvägningens nollplan finnes utsatt med röda och gröna siffror omedelbart under bottenlinjen vid densamma brytpunkter.

Företags nederbördsområde, vars gränse på översiktskartan betecknats med en blå linje, omfattar en areal av 260 kvkm för Ljungbyån och 3 kvkm för Råsbäcken. Medelmaximieavrinningen har med ledning av tillgängliga uppgifter beräknats till 45 sekundliter/kvkm. , vilket ger en vattenmängd av 11,7 kbm/sekund

för Ljungbyån. Sommarmedelvattenmängden har här beräknats till

1,2 kbm/sek.

Avloppens dimensioner hava beräknats enligt nedanstående:

<u>Bottenlutning.</u>		Fullständig torrläggning. (Röd beteck- ning.)	Ofullständig torrläggning. (Grön beteck- ning.)
Ljungbyån, sträckan A - 31		0,3:1000	0,1:1000
" 31 - 32		1,5:1000	"
" 32 - 32+50		3:1000	"
" 32+50 - B - C		0,33:1000	"
Råsbäcken, " C - 36+35		1,53:1000	"
" 36+50 - 39+50		0,67:1000	0,63:1000
" 40 - E		1:1000	"
<u>Bottenbredd.</u>			
Ljungbyån, sträckan A - B - C		10 m.	13 m.
Råsbäcken, " C - 36+35		4 "	10 "
" 36+35 - D - E		0,50 "	0,50 "
Bidiket, " D - F		0,30 "	0,30 "
<u>Sidolutning.</u>			
Ljungbyån, sträckan A - B - C		1:1,50	1:1,50
Råsbäcken, " C - D - E		"	"
Bidiket, " D - F		1:1,25	1:1,25
<u>T-max</u> i Ljungbyån		1,50 m.	1,75 m.
<u>T-med</u> " "		0,40 "	0,50 "

Avloppens föreslagna djup under avvägningsspålarne finnas utsatte på profilritningarna med på kant ställda röda och gröna siffror, varjämte de föreslagna dimensionerna framgå av sektioneritningarna.

Värdering av den vattenskadade marken har verkställt

enligt i vattenlagen meddelade bestämmelser. Fördenskill har karta upprättats genom nymätning av det vattenskadade området, varefter dess höjdläge utrönts genom avvägning samt dess naturliga godhet och beskaffenhet undersökts genom grävning och jordborrning. Såsom vattenskadad har den mark intagits, som innehåft ett höjdläge av högst 1,40 m. över närmaste medelvattenyta i avloppen. Värderingen har verkställt enligt i vattenlagen meddelade bestämmelser. Sålunda hava synmännen åsatt varje i företaget ingående ågofigur ett visst värde per hektar dels i dess nuvarande vattenskadade tillstånd och dels i det tillstånd, vari marken väntas komma att befinna sig efter de föreslagna arbetenas utförande. Markens nuvarande värde har erhållits genom att multiplicera det åsatta blivande värdet med ett torrlägningsgradtal, som uträknats på grund av varje ågofigurs medelhöjdläge över medelvattenytan i avloppen.

För att i torrlägningshänseende jämnställa all i företaget ingående mark hava synmännen ansett, att uppgrävning borde ske av Råsbäcken, sträckan C-D-E. Ljungbyån, sträckan B-C, och

bidiket, sträckan D-F. Då nu nämnda avlopp ej skola komma till utförande, har i stället båtnaden för den av nämnda avlopps uppgrävning för sin torrläggning beroende marken minskats med belopp motsvarande den beräknade kostnaden för avloppen ifråga, dividerad med relativa kostnaden för företaget.

All genom företagets utförande uppkommande båtnad utgöres av jordförbättring.

Genom utförande av företaget utan skakning av dämningshöjden vid Blomkulla kvarn kommer största delen av den i företaget ingående marken att även efter företagets utförande erhålla ofullständig torrläggning för odling. Vid jordvärderingen har hänsyn tagits härtill, i det att den ej fullt torrlagda markens blivande värde nedsattes i förhållande till torrläggningsgraden.

Den båtnad, som beräknats uppkomma genom fullständig torrläggning av marken, framgår av ägobeskrivningen och värderingslängden, bil.A.

Den genom utförande av det grundare förslaget (grön beteckning) uppkommande båtnaden framgår av ägobeskrivningen och värderingslängden, bil.B.

Ersättning skall utgivas för den mark, som toges i anspråk för avloppens uppgrävning och uppläggning av vallar.

Ersättningen skall utgå efter det marken åsatta blivande värdet

för den mark, som åtgår till avloppens utvidgning och uppläggning av grus- och stenbankar. För uppläggning av dyjordsbankar skall ingen ersättning utgivas, då sysemännen anse, att dylikt material med fördel kan användas som jordförbättringsmedel.

Uppmätning av den mark, för vilken ersättning skall utgivas, skall verkställas av företagets kontrollant.

Ersättning för genom företagets utförande orsakad försvårad överkörsoel skall utgivas till ägaren av ägolittere B med 50 kr.

Ersättningsbeloppen skola utbetalas genom avdrag från ersättningsstagarnas andelar i för företagets utförande uttaxerade penningbelopp.

Broar.

Vid punkt B av Ljungbyån har nyligen anlagts en bro för allmänna vägen Kristvallavägen i enlighet med upprättad ritning. Bron har för vattenavrinningen tillräckliga dimensioner.

I företagets arbeten skall ingå utförande av en ägsvägsbro vid punkt 17+56 av ån.

Kostnad och nytta av företaget.

Företagets beräknade kostnader och båtnadsvärden framgå av nedanstående:

	Kostnad. Kr.	Båtnad. Kr.
I. Fullständig torrläggning (Röd beteckning)	90,900:-	45,276:60
II. Ofullständig " (Grön ")	30,000:-	13,989:60

Kostnadernas fördelning.

Då ingen anledning finnes att uppdelat företaget i olika avdelningar, bestämma synomånen, att samtliga med företaget förenade kostnader skola fördelas mellan de i företaget ingående fastigheterna i mån av den på varje fastighet uppskattade båtnaden genom företagets utförande, sådan denna båtnad finnes uträknad i procent i kolumn 15 av sammandraget till Ägobeskrivningen och värderingslängden, bil.B.

Från ovanstående bestämmelser angående kostnadsfördelningen skall göras följande undantag: I enlighet med bestämmelserna i vattenlagen kap.7 § 27 skola de, som enligt detta utlåtande ej äro att anse som sökande, till företaget, ej påföras större bidrag till arbetskostnaderna för företaget än vad som svarar mot båtnadsvärdet på vederbörande fastigheter.

Förrättningskostnaderna skola av de kvarstående sökandena, ägarna till fastigheterna Kvarnabacken ¹, litt.I, och Gangestad Stora ², litt.E, enligt vattenlagen kap.10 § 30 genast förskjutas av den bland dem, som gälda gitter, och svare svarar av dem i förhållande till den andre enligt vattenlagen

kap.10 § 79 för så stor del av förskottet, som skulle slutligen belöpa på honom, därest ej andra deltagare i företaget än de båda sökandena finnes.

Framtida underhållet av företagets arbeten skall fördelas efter de i sammandraget till ägobeskrivningen och värderingslängden, bil.B, uträknade delaktighetsprocenttalen.

Arbetsplan m.m.

Företaget skall, om någon av delägarna så yrkar, utföras i den mindre omfattning, som på ritningarna finnes angiven med grön beteckning.

Arbetena må taga sin början, så snart denna förrättning vunnit laga kraft samt anmälan om styrelseval gjorts och avgift enligt vattenlagen kap.11 § 95 erlagts hos Länsstyrelsen i Kalmar län. Företagets arbeten skola av företagets styrelse utlämnas på entreprenad

Den tid, inom vilken företaget skall vara utfört, bestämma synemånen till den 1 september 1938.

Företaget skall utföras i enlighet med här bifogade handlingar med därtill hörande ritningar.

De ur ån uppschaktade vallarna, som skola uppläggas vid sidan av ån, få ej läggas närmare densamma kanter än 1 meter och få ej givas brantare sidolutning än 1:1. Vallarna skola ome-

delbart efter uppkastandet förses med öppningar, 0,30 m. breda i markytan och med sidolutning 1:1 på de ställen, där så erfordras för ytvattnets fria avrinnande till ån, dock minst på var 300:de meter.

Fixpunkter, till ledning vid arbetenas utförande och framtida underhåll, hava inhuggits på följande ställen:

1. Kors i sten vid norra åkanten 30 m. nedanför Blomkulla kvarn, belägen på höjden + 4,63 m.
2. Kors i sten vid södra åkanten vid punkt 9+70, belägen på höjden + 6,92 m.
3. Kors i sten vid ågoväg 20 m. norr om punkt 17+50, belägen på höjden + 7,75 m.
4. Kors i sten söder om Kristvällavägen och 10 m. väster om punkt 34+70, belägen på höjden + 8,00 m.

Bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas organisation och verksamhet enligt vattenlagen 11:95 skall av företaget utgivas med **20** kronor **98** öre, *da förrättningen ansett* ~~innan företaget påbörjas.~~

laga kraft.
Nämnda avgift skall inbetalas till Länsstyrelsen i Kalmar län.

Synemännen uppdraga åt lantbrukaren C.A.Eriksson, Kvarnagården, att i föreskriven ordning utfärda kallelse till sammanträde för styrelseval vid företaget.

Handlingar och ritningar till företaget skola för framtiden förvaras hos ägaren av Kvarnagården 1¹, litt.I.

Missnöje med detta utlåtande ålär med förrättningen i övrigt skall anföras genom ingivande av besvärsskrivelse i tre exemplar till Söderbygdens vattendomstol, Stockholm, inom sextio dagar från nedanstående dag.

I besvaren skola fullständigt upptagas alla klagandens påståenden och skälen härtill, och skola till besvaren fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringsyrkandet.

Kvarnagården den 23 februari 1933.

På tjänstens vägnar:

Jean Helin
Statens Lantbruksingeniör.

Som gode män:

C. J. Johansson *A. J. Petersson*